Ulkoministeriö NEUVOSTORAPORTTI UM2021-00858

POL-30 Kaplas Otto(UM) 15.07.2021

Asia
Ulkoasiainneuvosto 12.7.2021

Kokous
12.07.2021 - 12.07.2021

Ajankohtaisissa asioissa käsiteltiin Afganistanin, Libanonin ja Valko-Venäjän tilanteita sekä Etelä-Kaukasiaan ministerivierailua. Lisäksi ajankohtaisten aiheiden kohdalla nostettiin esille EU:n korkean edustajan puhelinkeskustelu Kiinan ulkoministerin kanssa, Haiti, Kuuba, Iran, Jemen, Saksan Libya-konferenssi, Niger, sekä Varoshan tilanne.

UAN kävi ensikeskustelun digitaalisten teknologioiden geopoliittisista ulottuvuuksista. Keskustelussa painotettiin EU:n asemoitumista lähemmäs Yhdysvaltoja kuin Kiinaa niiden välisessä teknologiakilpailussa. Samalla peräänkuulutettiin instituutioilta digitaalisen ulkosuhdepolitiikan laadintaa, jolla vahvistettaisiin EU:n omaa asemaa ja roolia.

Strategisesta kompassista käytiin ensimmäinen ulkoministeritason yleisluontoinen keskustelu. Keskustelussa korostettiin mm. EU:n operatiivisen toiminnan parantamista, tehokkaampaa vastaamista kyber- ja hybridiuhkiin, kumppanuuksia Naton ja Yhdysvaltojen kanssa, siviilikriisinhallinnan kehittämistä sekä toimien keskittämistä EU:n naapurustoon. Ulkoministereillä katsottiin olevan tärkeä rooli strategisen kompassin kehittämisessä.

Etiopian osalta todettiin, että humanitaarinen tilanne Tigrayssa jatkuu erittäin vaikeana ja on osavaltion eristämisen jälkeen pahentunut entisestään. EU:n johto ja jäsenmaat ilmaisivat syvän huolensatilanteesta. Jäsenmaat painottivat erityisesti kaikkien osapuolten sitoutumista tulitaukoon, esteetöntä humanitaarista kulkua sekä inklusiivista dialogia poliittisen ratkaisun löytymiseksi.

Ulkoministerit kävivät epävirallisen lounaskeskustelun Israelin uuden ulkoministerin Yair Lapidin kanssa.

A-kohtien hyväksyminen

Hyväksyttiin asiakirjojen 10431/21 ja 10432/21 mukaisesti.

Ajankohtaiset aiheet

Afganistanin osalta huomioitiin maan heikkenevä turvallisuustilanne ja Eurooppaan suuntautuva pakolaisaallon vaara.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa tuotiin esille pakolaistilanne, sekä Yhdysvaltojen vetäytymisen heikentävä vaikutus maan jo valmiiksi hankalalle turvallisuustilanteelle. Useat jäsenmaat totesivat, että maata on pyrittävä tukemaan nykytilanteessakin. EU:n tuesta Afganistanin kansalle tulisi viestiä myös julkisesti. Suomen puheenvuorossa todettiin Suomen keskeyttäneen afganistanilaisten palautukset, vaikka turvapaikkapäätös olisi kielteinen, sillä maan tilanne ei ole nyt turvallinen.

Libanonin tilanteesta todettiin, ettei maan hallinnolla tunnu olevan halua päästä eteenpäin poliittisesta kriisistä. EU:n pakotteiden kerrottiin olevan tarpeen ja että jäsenmailla on poliittinen yhteisymmärrys asiasta. Painotettiin kuitenkin, että niiden on oltava oikeudelliselta pohjaltaan vahvoja. Jäsenmaiden puheenvuoroissa tuomittiin maan hallinnon passiivisuus, ja sitä tulisi painostaa toimenpiteisiin ja uudistuksiin. EU:n toivottiin viestivän Libanonin kansalle, että EU tiedostaa heidän tilanteensa. Valuutan arvo on romahtanut, yli puolet väestöstä on köyhyysrajan alapuolella ja neljännes on äärimmäisessä köyhyydessä.

Valko-Venäjän osalta saatiin tilannekatsaus tilanteesta Liettuan ja Valko-Venäjän välisellä rajalla. Liettuaan on saapunut nyt yhteensä 1600 siirtolaista laittomasti rajan yli. Keskustelussa jäsenmaat tuomitsivat Valko-Venäjän toimet käyttää siirtolaisia poliittisena aseena ja osoittivat tukensa Liettualle. Suomen puheenvuorossa ilmaistiin täysi solidaarisuus Liettualle ja mainittiin suomalaisten rajavartijoiden lähettämisestä Liettuaan. Koko EU:n pitäisi osallistua toimintaan.

Etelä-Kaukasian osalta kerrottiin kolmen EU ulkoministerin matkasta alueelle. Jäsenmaat lausuivat näkemyksensä, joissa tuettiin EU:n roolia alueen konfliktien ratkaisupyrkimyksissä, huomioiden myös Etyjin puitteissa tapahtuvan työn. Ehdotettiin myös alueen maiden ulkoministerien kutsumista ulkoasiainneuvostoon.

Muita ajankohtaisia aiheita käsiteltäessä nostettiin esille EU:n korkean edustajan **puhelinsoitto Kiinan ulkoministerin kanssa.** Esille nostettiin myös **Haitin presidentin surmaaminen** sekä **Kuubasta** tulevat huolestuttavat uutiset. Esille nostettiin myös **Iranin** ja **Jemenin tilanteet**. Ajankohtaisissa aiheissa nostettiin esille myös Saksan järjestämä **Libya-konferenssi**, jota kuvailtiin menestykseksi. Kokouksessa todettiin myös **Nigerin** pyytäneen ISIS:n vastaisen koalition kokouksessa EU:n tukea taistelussa islamisteja vastaan.

Keskustelussa nostettiin esille **Varoshan kysymys**. Turkin toimista ollaan huolissaan, ne rikkovat YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmia. EU:n toivottiin aloittavan jo valmistelut reagoida Turkin presidentin tulevaan matkaan saarelle.

Uusiin digitaaliteknologioihin liittyvät geopoliittiset näkökohdat ja päätelmät Euroopan maailmanlaajuisista yhteyksistä

Todettiin digitalisaation olevan EU:n resilienssin ja globaalin vaikutusvallan edellytys. EU:n tulee hakea kumppanuuksia saman mielisten maiden kanssa. Keinoina nostettiin dialogien tiivistämisen ml. yksityissektorin kanssa, sekä kumppanimaille suunnattavat digitalouspaketit. Turvallisuuden saralla tulee panostaa erityisesti kyberiin sekä informaatiovaikuttamisen torjuntaan. Asiaan tullaan palaamaan ulkoasiainneuvoston agendalla uudestaan tulevaisuudessa. Aiheen todettiin myös olevan toinen komission pääprioriteeteista.

Digitaalisen kompassin todettiin asettavan EU:n tavoitteet vuoteen 2030 saakka ja sisältää vahvan kansainvälisen ulottuvuuden yhteisten arvojen edistämiseksi ja kumppanuuksien hyödyntämiseksi. Vaikka EU pyrkii monenkeskisiin ratkaisuihin, on teknologia väistämättä keskeinen suurvaltakilpailun tanner. EU:n tulee varmistaa asetelmassa oma suvereniteettinsa samalla, kun sen on tehtävä yhteistyötä samat arvot jakavien demokratioiden kanssa. EU ei voi olla Yhdysvaltojen ja Kiinan ”puolivälissä” (*sovereign but not equidistant*). Teknologinen eriytyminen (*decoupling*) ei myöskään voi olla EU:n tavoite, vaikka sen tuleekin vahvistaa omaa teknologista kapasiteettiaan ja vähentää riippuvuuksia

uudistetun teollisuusstrategian pohjalta. Sen tavoitteina on innovaatioiden lisääminen, valtiontukikilpailun välttäminen ja luotettavat toimitusketjut kumppaneiden kesken. Myös EU:n sääntelyagendan tulee olla kunnianhimoinen, varmistaen kilpailun ja kuluttajaoikeuksien toteutumisen sekä sen arvojen mukaisten globaalien standardien asettamisen. EU:lla on edessään mahdollisuuksien ikkuna transatlanttisen agendan vakauttamiseen ja tasapuolistamiseen. Transatlanttinen yhteistyö muodostaa selkärangan laajemmalle saman mielisten yhteistyölle, erityisesti indopasifisten kumppanien kanssa. EU:n tulee niin ikään pyrkiä kuromaan umpeen digitaalista kuilua erityisesti Afrikassa, joka uhkaa jäädä kehityksestä jälkeen ilman digitalisaation tuomiin mahdollisuuksiin tarttumista. Tarjolla olevat digi-infrastruktuuripaketit levittävät nopeasti autoritaarista yhteiskuntamallia, minkä vuoksi unionilla tulee olla tarjota oma houkutteleva vaihtoehtonsa digitaalisten talouspakettien muodossa, jotka kunnioittavat samalla yksityisyydensuojan ja turvallisuuden periaatteita.

EU:n todettiin tarvitsevan koherentin ja koordinoidun lähestymistavan tilanteessa, jossa Yhdysvallat pyrkii hoitamaan asioita jäsenvaltioiden kanssa kahdenvälisesti ja Kiina harjoittaa omaa painostuspolitiikkaansa. Ilman tiivistä yhteistyötä ei EU vastaavasti pysty lisäämään painoarvoaan ja vaikutusvaltaansa maailmassa.

Keskustelussa jäsenmaat pitivät tärkeänä määritellä EU:lle yhteinen digitaalinen ulkosuhdepolitiikka, vahvistaa johtajuutta ja tiivistää kumppanuuksia. EU:n politiikan tulee tuoda demokratia- ja ihmisoikeustyö tähän päivään. Toisekseen politiikan tulee nojata kumppanuuksiin saman mielisten ja erityisesti Yhdysvaltojen kanssa. Kauppa- ja teknologianeuvosto on tervetullut askel oikeaan suuntaan. Myös digitalouspaketit tulevat olemaan keskeisessä roolissa. Kolmanneksi on varmistettava, että teknologiajätit noudattavat yhteiskunnallista vastuutaan, mistä EU:n tulee käydä niiden kanssa dialogia. Neljänneksi politiikan tulee varmistaa turvallisuusnäkökohtien huomioiminen, ml. globaalia kyberturvallisuutta vahvistamalla. Pandemian todettiin entisestään vauhdittaneen sekä digitalisaatiota että siihen liittyvää kilpailua. EU:n tulee vahvistaa omaa teknologista kapasiteettiaan, varmistaa 5G-verkkojen turvallisuus sekä tehdä yhteistyötä teknologioiden väärinkäytöksiin puuttumisessa erityisesti Yhdysvaltojen kanssa.

Kyberturvallisuuden edistämisessä EU:n tulee panostaa erityisesti Länsi-Balkaniin. Nostettiin esille tarve puuttua globaaliin digitaaliseen eriarvoistumiseen. Kumppanuuksia tulee kehittää myös indopasifisen alueen ja Afrikan kanssa. Yksityissektoriyhteistyö on tärkeää ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen edistämiseksi. Korostettiin EU:n suvereniteettia, mikä ei kuitenkaan merkitse protektionismia. Peräänkuulutettiin investointeja avainteknologioihin EU:n kilpailukyvyn vahvistamiseksi. **Suomi** korosti tarvetta EU:n sisäisten ja ulkoisten politiikkojen koherenssiin, sillanrakentajan roolin vahvistamista, yritysten ja tutkimuslaitosten kilpailukyvyn parantamista, johtoasemaa normien ja standardien asettamisessa, kauppa-, teollisuus- ja kehityspolitiikan johdonmukaisuutta, monitoimijamallin mukaista yhteistyötä sekä EU:n näkyvyyden parantamista. EU-Nato-yhteistyötä tulisi tiivistää avaamalla innovaatio-ohjelmia vastavuoroisesti. Kyberresilienssiä ja -diplomatiaa tulee vahvistaa. Myös kryptovaluuttojen vaikutukset rahanpesuun ja pakotteisiin on huomioitava

Jäsenmaiden keskustelua pidettiin rohkaisevana. Yhteenvetona todettiin, että EU:n ääntä digipolitiikassa on vahvistettava. Tämän takana tulee olla oman kapasiteetin vahvistaminen. Tiiviimpää yhteistyötä EUH:n, jäsenvaltioiden ja komission välillä tarvitaan, jotta tässä onnistutaan.

Strateginen kompassi

Kyseessä oli ulkoministerien ensimmäinen keskustelu strategisesta kompassista. Kompassi parantaa EU:n yhteistä strategista kulttuuria. Jäsenmaiden panos kompassiprosessiin on ollut mittava; ne ovat tuottaneet 20 ajatuspaperia ja järjestäneet miltei 50 seminaaria. Kriisinhallinnassa EU:n tulee kyetä vastaamaan nopeammin ja itsenäisemmin konflikteihin. Parhaillaan EU:lla on käynnissä 18

operaatiota, mutta ne kohtaavat lukuisia resurssivajeita. Kumppanuuksien eteen tehdään paljon töitä, mutta parannettavaa löytyy edelleen. Naton kanssa työstetään uutta yhteisjulistusta. Kahdenvälistä yhteistyötä kolmansien maiden kanssa, etenkin Yhdysvallat, tulee vahvistaa. Suorituskykyjen suhteen korostettiin uusia ja murroksellisia teknologioita, joita tarvitaan EU:n teknologisen suvereniteetin varmistamiseksi. Resilienssin osalta jäsenmaille on jaettu paperi, joka ottaa kantaa mm. kyber- ja hybridiuhkiin vastaamiseen sekä pääsyyn avaruuteen ja avomerille. Ensimmäinen luonnos strategisesta kompassista esitellään ministereille marraskuussa ja tavoitteena on, että kompassi valmistuu maaliskuussa 2022.

Jäsenmaiden keskustelussa katsottiin, että kompassin tulisi heijastaa turvallisuusuhkia etenkin naapuristossa. Se voi myötävaikuttaa artiklan 42 (7) aktivoimiseen perussopimuksen mukaisesti. Kumppanuuksien tärkeyttä korostettiin, mutta ne eivät kuitenkaan saa korvata jäsenmaiden vastuuta ja niiden tulee olla linjassa EU:n arvojen kanssa. Strateginen kompassi ja Naton strateginen konsepti ovat erillisiä prosesseja, vaikka niiden tulokset voivat olla koherentit Korostettiin nopeampaa toimintaa kriisinhallinnassa ja merellistä turvallisuutta EU-Nato yhteistyö on tärkeää etenemisessä Myös uhka-analyysia ja kompassia tulisi päivittää säännöllisesti. Nostettiin esiin myös yhteistyö YK:n kanssa mm. ilmastoon sekä naisiin, rauhaan ja turvallisuuteen liittyen.

Resilienssin osalta tulee taata pääsy kyberavaruuteen ja pohtia, kuinka hyökkäyksiin vastataan. Artikla 42 (7) on tässä tärkeä elementti. Kompassin tulee parantaa EU:n resilienssiä ja reagointilylyä. Kybertyökalupakin toimeenpano ja samankaltaisen välineen kehittäminen hybridiuhkiin vastaamiseksi on tärkeää. Synergiat digitaalisen kompassin ja strategisen kompassin välillä ovat tärkeitä. Yhteistyö Naton kanssa ilmastoaiheissa, resilienssissä ja teknologioissa on oleellista.

Nostettiin esiin esityksiä EU-Nato-yhteistyön parantamiseksi mm. epävirallisen työryhmän luominen ja uusi EU-Nato-yhteisjulistus. EU-aloitteiden tulee olla linjassa suhteessa Natoon. Euroopan puolustusviraston ja US:n välille tarvitaan hallinnollinen sopimus. Hybridityökalupakin luominen EU:lle sai kannatusta, sisältäen mm. ennaltaehkäisevät toimet, kumppanien kapasiteettien kehittämisen, diplomaattiset vastausvaihtoehdot ja disinformaation. Kompassi on tilaisuus yhteisen strategisen kulttuurin luomiseksi. Päätöksenteon nopeuttamiseen liittyen nykyinen rakenne on tyydyttävä. Artiklan 44 käytön pitää olla poikkeus, ei sääntö. Eurooppaa ympäröivä ”turvallisuusvyöhyke” (security belt) ansaitsee täyden huomion. Kokonaisvaltainen lähestymistapa ja siviili-sotilasyhteistyö ovat tärkeitä. Kompassi ja Naton strateginen konsepti ovat erilaisia prosesseja, eikä niiden yhteyksistä tule vetää liian suoraviivaisia johtopäätöksiä.

Suomen mukaan strategisen kompassin tulee olla kunnianhimoinen, eikä se saa jäädä paperiharjoitukseksi. Tärkeää on toiminta. EU:n tulee vastata uhkiin ja haasteisiin 360 asteen lähestymistavan mukaisesti yhdessä kumppaneiden, etenkin Naton kanssa. Jotta kompassi tuo lisäarvoa, tulisi siinä korostaa globaalistrategiaan nähden uusia aiheita, kuten hybridityökalupakin kehittämistä ja parempaa kykyä vastata kyberavaruudesta kumpuaviin uhkiin. EU on jo vuosien ajan kehittänyt ilmastodiplomatiaa ja viime aikoina turvallisuusnäkökohdat on sisällytetty tähän politiikkaan. Alalla tarvitaan kuitenkin konkreettisempia toimia. EU:n vahvuus kriisien hallinnassa ja ennaltaehkäisyssä on sen laajoissa välineissä. Vahva siviili-sotilasyhteistyö sekä Brysselissä että kentällä on välttämätöntä.

Keskustelussa todettiin resilienssin osalta, että mm. jäsenmaiden huoltovarmuus on tärkeää. Siviilikriisinhallinnan kompaktin jatkontyön osalta kompassin tulee parantaa poliittista ohjausta, rakenteellisempaa prosessia suorituskykyjen kehittämiselle, koordinoitua lähestymistapaa OSA-sektorin kanssa ml. yhteiskokoukset, sekä integroitua lähestymistapaa sotilas- ja siviilikriisinhallintaan. Naiset, rauha ja turvallisuus sekä gender-perspektiivit tulee huomioida jatkotyössä.

Yhteenvedossa todettiin valmius keskustella kompassista ministeritasolla esimerkiksi seminaarien muodossa ennen marraskuun ulkoasiainneuvostoa ja myös marraskuun ja maaliskuun välissä. On tärkeää, että kompassilla on vahva poliittinen omistajuus, eikä se jää vain virkamiestyöksi.

7. Etiopia

Keskustelussa Etiopiasta nostettiin esille Tigrayn konflikti. 8 kuukautta jatkuneessa konfliktissa väkivaltaisuudet jatkuvat ja melkein koko Tigrayn väestö tarvitsee humanitaarista apua. Tilanteen kuvataan olevan hälyttävä. Miljoona tigraylaista kärsii nälänhädästä. Eritrealaisjoukot eivät ole poistuneet. Etiopian hallitus on julistanut yksipuolisen tulitauon, mutta samalla PMI Abiy pyrkii eristämään Tigrayn. Etiopiasta käytiin YKTN:ssä ensimmäinen keskustelu avoimin ovin.

EU:n keskeisiä tavoitteita ovat esteetön humanitaarinen kulku, väkivaltaisuuksien loppuminen, eritrealaisjoukkojen vetäytyminen, ihmisoikeusloukkausten tutkinta, sekä kansallinen poliittisen dialogi, jotta kriisiin löytyy poliittinen ratkaisu. Eritrealaisjoukkojen vetäytyminen Etiopian ja Eritrean rajalle tulee tarkistaa. EU:n tulee olla yhtenäinen. Tähän asti EU ei sitä ole ollut ja Etiopian on kerrottu käyttäneen tilannetta hyväkseen. Tarvitaan YK- tai AU-mekanismi, jolla monitoroida ihmisoikeustilannetta.

Etiopiassa pidettiin (21.6.) vaalit. PMI Abiy on sanonut järjestävänsä nyt kansallisen dialogin. Tulee katsoa onko hän tosissaan ja tarvitseeko tukea dialogin järjestämiseen. Tarvitaan kansallinen sovinto, mikä tulee olemaan haastavaa. Tulee harkita EU:n positio suhteessa siihen, mitä ihmisoikeustutkinnan tulokset tulevat osoittamaan.

Komissio tekee töitä yhdessä WFP:n ja kv. kansalaisjärjestöjen kanssa, jotta ilmasilta saataisiin avattua. Team Europe -lähestymistavan hengessä EU-jäsenmailta toivotaan in-kind kontribuutioita ilmasiltaan. Keskusteluun osallistuneet jäsenmaat ilmaisivat syvän huolensa Tigrayn tilanteesta. Jäsenmaat painottivat EU:n yhtenäisyyttä, koordinointia muiden kv.- toimijoiden kanssa, paineen ylläpitämistä, väkivaltaisuuksien lopettamista, esteetöntä humanitaarista kulkua, IHL:n noudattamista, ihmisoikeusloukkausten tutkintaa, YK:n ihmisoikeusneuvoston raidetta, eritrealaisjoukkojen vetäytymistä, inklusiivista kansallista dialogia sekä ratkaisujen löytymistä alueellisiin kysymyksiin (Etiopia-Sudan-rajakonflikti ja GERD-patoneuvottelut). Uusina painotuksina jäsenmaat korostivat kaikkien osapuolten sitoutumista tulitaukoon sekä Tigrayn eristämisen lopettamista. Painotettiin Etiopian vakautta, yhtenäisyyttä ja alueellista koskemattomuutta, ja että konfliktiin ei ole sotilaallista ratkaisua. EU:n tulee pitää painetta yllä ja jatkaa samalla korkean tason dialogia. Myös Afrikan Unionilta toivottiin vahvempaa osallistumista konfliktin ratkaisuun.

Suomi painotti, että vaikka Etiopian hallitus on ilmoittanut tulitauosta, niin kulku Tigrayhin on erittäin rajoittunutta. Kyse ei ole vain rahdista. Koska viestintäkanavat ja pankit ovat suljettuina, niin jopa ne, joilla olisi varaa, eivät voi ostaa mitään. Hallitus on ajamassa yksityisen sektorin Tigrayssa alas ja sen lisäksi humanitaarinen tilanne on erittäin vakava. Etiopian hallituksen tulee olla vastuussa koko maasta eikä kääntää selkäänsä Tigraylle. Kiireisin hoidettava on humanitaarinen tilanne. ECHO:n ilmasilta on hyvä idea. Toisena tulee poliittinen ratkaisu ja poliittinen dialogi. Väkivaltaisuudet tulee lopettaa ja tarvitaan neuvoteltu ratkaisu. Kolmantena odotetaan Bacheletin (OHCHR) raportti ihmisoikeusloukkauksista ja viimeistellään EU:n reaktio siihen. Voi tulla tarve järjestää apulupauskonferenssi ja jatkaa ilmasiltaa. **IE** painotti, että humanitaaristen toimijoiden tulee pystyä työskentelemään turvallisesti.

Osa jäsenmaista totesi yleisellä tasolla olevansa valmiita harkitsemaan pakotteita.

UMI Haavistoa kiitettiin tekemästään työstä tilanteen ratkaisemiseksi.

Yhteenvedossa todettiin pettymys Etiopian kanssa käytyihin keskusteluihin. Maan ihmisoikeusloukkaukset katsottiin mittaviksi. EU pyrkii järjestämään ilmasillan, mutta sillä voidaan tarjota vain väliaikaista helpotusta. EU jatkaa tilanteen tarkkaa seurantaa, pyrkii edistämään EU:n prioriteetteja ja mahdollisiin pakotteisiin palataan myöhemmin.

Muut asiat

Moldovasta tuotiin esille maan parlamenttivaalit ja Liettua kertoi Ukrainan 4. uudistuskonfrerenssista.

***

Ulkoministerien epävirallinen lounas Israelin ulkoministeri Lapidin kanssa

UMI Lapid korosti, että sekä Israel ja palestiinalaiset ovat terroristien uhreja ja molempien osapuolien kärsimys on olisi otettava huomioon. Israelin uusi koalitio on laaja, mutta kaikkien tulisi ymmärtää, että kysymyksessä ei ole nollasummapeli. Israelilla ja EU:lla on sama arvopohja: ihmisoikeudet, LGBTQ+-oikeudet, kansalaisyhteiskunnan vahva asema, huoli ympäristöstä ja terrorismista jne. Voimme olla eri mieltä asioista ja käydä silti dialogia. Lapid korosti Iranin ja sen tukemien ryhmittymien uhkaa Israelille.

Lapid itse kertoi uskovansa kuitenkin liberaalin demokratian, talouskasvun ja innovaatioiden voimaan. Hän uskoo kahden valtion ratkaisuun, mutta se edellyttää, että PA:sta tulee rauhanomainen demokratia. Lapidin toive on, että nyt päästäisiin sopimaan seuraavan assosiaationeuvoston aikataulusta. Uuden hallituksen mukanaan tuomaa uutta dynamiikkaa tulisi käyttää hyväksi.

Jäsenmaiden puheenvuorot olivat pääosin yhteneviä. Israelilla on oikeutettu huoli turvallisuustilanteestaan ja sillä on oikeus puolustaa itseään. Raketti- ja muut iskut tuomittiin. Tulitauko on tärkeä ja sen tulisi pitää, humanitäärinen pääsy on tärkeä. Useat jäsenmaat liputtivat EU:n roolin ja assosiaationeuvoston pitämisen puolesta, mutta korostivat sen edellyttävän tilanteen rauhoittumista. Kysymykset koskivat mm. Abrahamin sopimuksia ja Libanonin tilannetta, jolla heijastusvaikutuksia myös Israelin turvallisuustilanteeseen.

Suomi otti esille ympäristöhaasteet ja COP-26 -kokouksen esimerkkinä kysymyksestä, jossa Israel - Palestiina-yhteistyö olisi hyödyksi.

Vastauspuheenvuorossaan ministeri Lapidin kerrottiin kannattavansa kahden valtion ratkaisua. Israel on valmis palaamaan neuvottelupöytään, ongelma on Palestiinan legitimiteetti. Intressimme on vahvistaa Palestiinaa ja heikentää Hamasia. Siirtokuntien osalta tulee noudattaa lakia, tuoreet tapaukset ovat korkeimman oikeuden tutkittavana. On selvää, että Israel tulee jatkossakin turvautumaan turvallisuustoimiin, joista EU ei välttämättä pidä, mutta lakia tullaan noudattamaan.

Lopuksi Lapid kiitti EU-maita siitä, että ovat valmiita etenemään työssä kohti assosiaationeuvoston pitämistä jollain aikavälillä.

Suomen edustajat
Ulkoministeri Pekka Haavisto, virkamiesvaltuuskunta
Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	Etiopia, Israel, Kaukasia, Kypros, Libanon, UAN Ulkoasiainneuvosto, Valko-Venäjä, YTPP, digitalisaatio, teknologia
Hoitaa	**UM**
Tiedoksi	EUE, LIIVI, LVM, MMM, OKM, OM, PE, PLM, SM, STM, TEM, TPK, TULLI, VM, VNK, VTV,

YM